

Posudek na bakalářskou práci
Magdaleny Havránkové
Český Těšín vs. polský Cieszyn 1920-1938, urbanismus a architektura

Téma rozdělených měst, jakkoliv si každý napoprvé představí Berlín, zahrnuje mnohem více příkladů, jež jsou výsledkem situace, kdy většinou politika (výsledky válek a hraničních sporů) rozhodla o rozbití kdysi organického městského celku na dvě části, které začnou hledat svůj vlastní tvar. Autorka práce si vybrala jednu z velmi klasických ukázek takové situace, a to dvojměstí Český Těšín/Cieszyn. Kdysi centrum Těšínského Slezska bylo rozděleno po první světové válce po krátkém konfliktu mezi nově zrozenými Československem a Polskem a toto rozdělení trvá dodnes, jakkoliv v rámci integrované Evropy v mnohem mírnější formě.

Autorka vytyčuje tři hlavní oblasti vývoje rozděleného města, které sleduje – způsob rozdělení z hlediska ohlasu mezi populací, architektonické a urbanistické proměny a způsob, kterým zejména česká část města využívá nabídek a podnětů moderního urbanismu. Práce věnuje víc pozornosti české části, tj. dnes Českému Těšínu, jelikož po rozdělení města právě tato jeho část byla „městsky“ mnohem více deficitní než ta polská, a proto výše uvedená kritéria tu lze sledovat jako vyvíjející se, zatímco v případě polské části jsou to kritéria již existující. Mám jen připomínku, že (kapitola 4.3.), že i tam kde česká strana dohání polskou ve výstavbě nových objektů souvisejících se správou města by stála za doplnění informace, jestli „zdeděné“ celky toho typu na polské straně plnily svou roli bez problémů.

Tři hlavní průřezy autorka konkretizuje na výkladu a srovnání relevantních položek jako jsou urbanistický vývoj, populace, doprava, typy budov z hlediska jejich funkce apod. a dospívá k závěru, že výchozí handicap, plynoucí z rozdělení původně jednotného města jeho česká část vyrovnala minimálně tím, že se stala plnohodnotným městem, na druhé straně však nabídky moderních urbanistických trendů příliš nevyužil a vyvíjel se jaksí „mimokonceptně“ s tím následkem, jak to autorka výstižně charakterizuje, že „městská struktura sice funguje v rámci jednotlivých budov, ale nefunguje jako celek“.

Několik připomínek:

- a) Otázku, které budovy tu byly kdy postaveny (spořitelna apod. – s. 24) vyřeší často náhled do turistických průvodců, tištěných a dnes také elektronických (např. <http://atic.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=112032>)
- b) Nahozené otázky je dobré zodpovědět – „Proč trvalo téměř deset let než byly československo-polské smlouvy ošetřující rozdělení Těšína uzavřeny?“ (konec druhé kapitoly)
- c) Trochu nešikovná vyjádření: „Další jasně vymezenou zónu v Leově plánu nalezneme v severozápadní části města, kde chtěl autor soustředit zdravotnická zařízení Krankenhaus (nemocnice), Versorgungs-haus (chudobinec) a Waisen-house (sirotčinec).“ Jednak je tu smíchán německý a anglický pravopis, jednak uniká smysl uvádění cizích ekvivalentů pro v podstatě banální názvy běžných sociálních institucí.
- d) Trochu krotit básnickou licenci: „Kavárna se stala nejen centrem společenského dění, nýbrž i vhodným útočištěm pašeráků, kteří odtud mohli v klidu pozorovat dění na hranici.“

Práce nicméně splňuje podmínky pro postoupení k obhajobě a zmíněné připomínky jsou víceméně marginální, takže navrhuji hodnocení „výborně“.

Jiří Vykoukal

V Praze dne 10.6.2010